02/09/2024

Η είσοδος του Αγίου Ιωάννου του Νηστευτού στην ακρόπολη της αρετής – Του Πρωτοπρεσβύτερου Γεωργίου Δορμπαράκη

/ Γνώμες

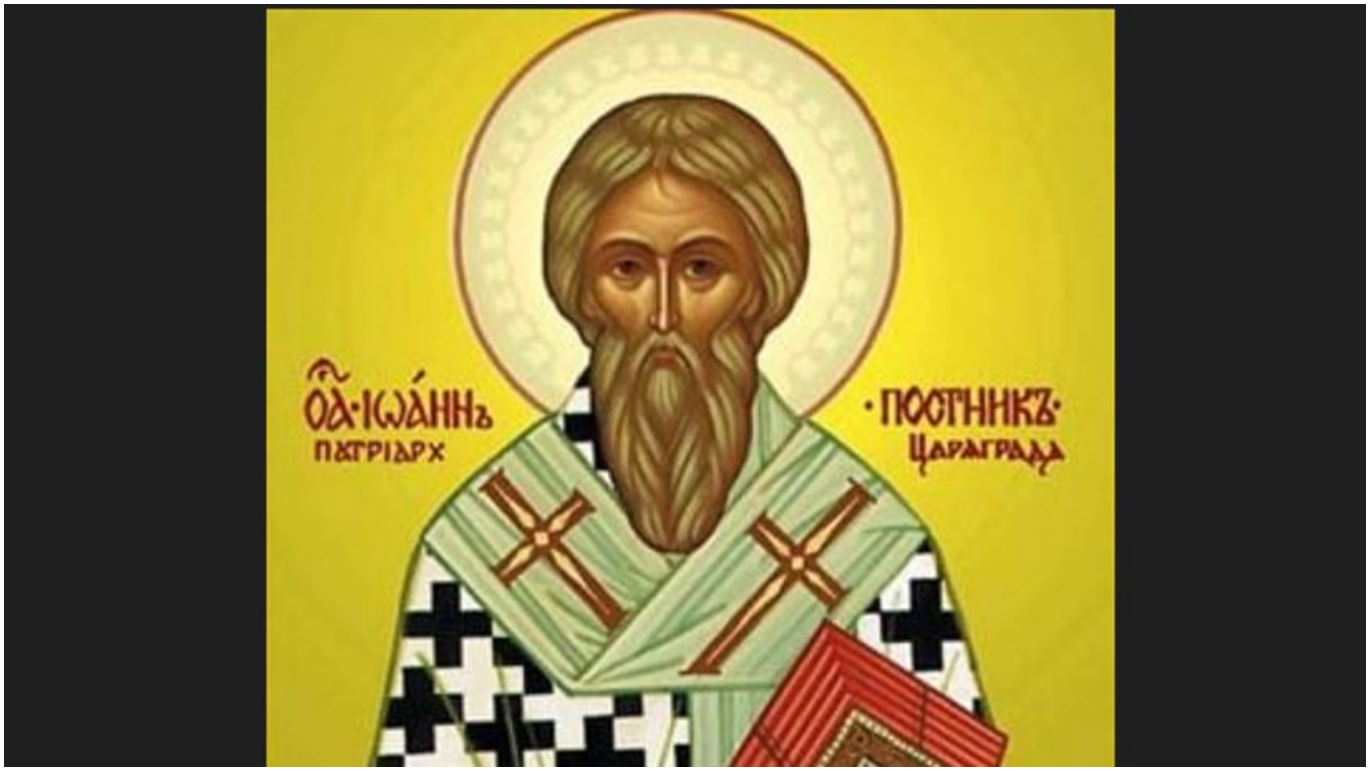

«Δι’ ἐγκρατείας, Πάτερ, καί προσευχῆς ἀκλινοῦς εἰσῆλθες πρός τήν ἀκρόπολιν τῆς ἀρετῆς, θεοφόρε, ἔνθα τῆς τρυφῆς τόν χειμάρρουν τρυφᾷς» (ωδή γ΄ κανόνος αγίου).

(Με την εγκράτεια, Πάτερ θεοφόρε, και τη σταθερή και ακλόνητη προσευχή σου εισήλθες στην ακρόπολη της αρετής, δηλαδή την αγάπη, όπου απολαμβάνεις τον χείμαρρο της τρυφής του Παραδείσου).

- Γράφει ο Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Δορμπαράκης

Α. «Ο άγιος Ιωάννης από παιδί διακρίθηκε για τη σπάνια εγκράτεια του και για τον από φυσικού έρωτα προς τη νηστεία, πράγμα που του έδωσε και την προσωνυμία του Νηστευτή. Ο Άγιος Ιωάννης γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και όταν έγινε

έφηβος έκανε το επάγγελμα του χαράκτη. Η καρδιά του όμως, ήταν δοσμένη στα θεία και κάθε μέρα διάβαζε την Αγία Γραφή και άλλα θρησκευτικά βιβλία, πλουτίζοντας έτσι τις γνώσεις του. Τα πλεονεκτήματα του αυτά, εκτίμησε ο Πατριάρχης Ιωάννης ο Γ’ και τον χειροτόνησε διάκονο. Από τη θέση αυτή ανέπτυξε ιδιαίτερα την ελεημοσύνη, βοηθώντας πλήθος φτωχών και άλλων απόρων. Αργότερα έγινε πρεσβύτερος, και μετά το θάνατο του Πατριάρχη Ευτυχίου, με κοινή υπόδειξη αρχόντων και λαού, εκλέχτηκε διάδοχος του ο Ιωάννης ο Νηστευτής ως Ιωάννης Δ’ (582 επί βασιλέως Μαυρικίου). Το πόσο έλαμψε και ως Πατριάρχης ο Ιωάννης, έχουμε πολύ εύγλωττες μαρτυρίες: Ο επίσκοπος Σενιλλίας Ισίδωρος τον παριστάνει ως Άγιο και ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Σωφρόνιος τον αποκάλεσε «σκήνωμα πάσης ἀρετῆς». Στον Ιωάννη επίσης Σύνοδος των Πατριαρχών που συνήλθε στην Κωνσταντινούπολη το 587, του απένειμε τον τίτλο «Οἰκουμενικός». Σχετικά με τις εκκλησιαστικές ποινές ο Ιωάννης θέσπισε σοφό κανονικό, που βρίσκεται στο Πηδάλιο. Κοιμήθηκε στις 2 Σεπτεμβρίου του 595 και το λείψανό του τάφηκε στο ναό των Αγίων Αποστόλων» (Από ιστολόγιο: ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΣΥΝΑΞΑΡΙΣΤΗΣ).

Β. Ο παραπάνω ύμνος του αγίου υμνογράφου Γερμανού καταγράφει τον δρόμο που ακολούθησε ο όσιος προκειμένου να εισέλθει στην αγκαλιά του Κυρίου και να απολαμβάνει έκτοτε την τρυφή της Βασιλείας Του. Η μόνη διαφορά είναι ότι επιλέγει αντί του όρου «Βασιλεία του Θεού» τη φράση «ακρόπολη της αρετής», διότι και τα δύο ταυτίζονται: ακρόπολη της αρετής είναι η αγάπη και αγάπη είναι ο ίδιος ο Θεός. Λοιπόν, ο άγιος Ιωάννης έφτασε στο άκρο της αρετής αυτής, που θα πει η καρδιά του και όλη η ύπαρξή του έγινε κατοικητήριο της αγίας Τριάδος, ήδη από τη ζωή αυτή στον κόσμο τούτο, πολύ περισσότερο όμως μετά την οσιακή κοίμησή του.

Δεν είναι απροϋπόθετη όμως η πορεία αυτή και η ένταξη στη Βασιλεία του Θεού. Απαιτείται η συνέργεια του ανθρώπου κι αυτή εκφράζεται με το ασκητικό φρόνημα της εγκράτειας και την εν αγάπη προσκόλληση του ανθρώπου στον Κύριο κατεξοχήν μέσω του αγώνα της προσευχής. Εγκράτεια και προσευχή θεωρούνται κατά την ορθόδοξη πίστη μας τα πιο «βαριά» όπλα της πνευματικής ζωής, τα οποία συνδέονται ουσιωδώς και οργανικώς μεταξύ τους. Κι αυτό διότι κανείς δεν μπορεί να προσευχηθεί ορθά, που θα πει με αταλάντευτη και «ακλινή» προσήλωση προς τον Κύριο, αν δεν έχει καταστήσει και δεν καθιστά τον εαυτό του ελεύθερο από τα πάθη του μέσω της εγκρατείας του. Άνθρωπος με άλλα λόγια που είναι έκδοτος στις ηδονές και τα πάθη του λόγω της ακρασίας του, δηλαδή άγεται και φέρεται από την προσκόλλησή του σ’ αυτά, δεν μπορεί να αναφερθεί σωστά στον Κύριο, η όποια προσευχή του ρυπαίνεται από την βρομιά των παθών του.

Πάει για παράδειγμα να προσευχηθεί ένας μνησίκακος και αντί του προσώπου του Κυρίου «βλέπει» διαρκώς ενώπιόν του το πρόσωπο εκείνου που μισεί γιατί ενδεχομένως κάτι του έκανε. Και μπορεί να λέει λόγια προσευχής με το στόμα, η καρδιά του όμως «ζωγραφίζει» εικόνες εκδίκησης για τον υποτιθέμενο εχθρό του – μία «προσευχή» έτσι που στρέφεται εναντίον του ίδιου του εαυτού του και αυξάνει το πλήθος των αμαρτιών του! Γι' αυτό και η Εκκλησία μας, στηριγμένη στον Κύριο και στους αγίους Πατέρες της που εμπειρικά έζησαν τα της πνευματικής ζωής, μας παροτρύνουν πάντοτε στη νηστεία, στον περιορισμό κάθε ανεξέλεγκτης τάσης για απόλαυση των ηδονών του βίου, στη μετριοπάθεια – είναι ο δρόμος για να μπορούν οι οφθαλμοί μας να είναι στραμμένοι, όπως είπαμε, προς τον Κύριο. «Μακάριοι οι καθαροί στην καρδιά, γιατί αυτοί θα δουν τον Θεό», όπως απεκάλυψε το αψευδές στόμα του Κυρίου μας.

Πηγή: pemptousia.gr – https://www.pemptousia.gr/2024/09/i-isodos-tou-agiou-ioannou-tou-nisteftou-stin-akropoli-tis-aretis/gdorbas.blogspot.com